

VERWACHTE AANTAL VEEHOUDERIJLOCATIES WAAROP VOOR 1-1-2024 STALANPASSINGEN GEDAAN MOETEN WORDEN OP GROND VAN DE INTERIM OMGEVINGSVERORDENING (IOV)

Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

S. van Kampen, A. van der Sanden, G. Backus
Specialist veehouderij en leefomgeving
06 51 34 95 38

Datum
02-02-2022

Samenvatting

Op grond van de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant, heeft de provincie Noord-Brabant eisen opgelegd aan bedrijfsmatige veehouderijen ten aanzien van ammoniakemissie vanuit stallen. Een ondernemer heeft de keuze om aan de emissie-eisen te voldoen op bedrijfsniveau of op stalniveau. Kiest hij voor stalniveau, dan is de leeftijd van de stallen belangrijk. Stalsystemen die op 1-1-2024 ouder zijn dan 20 jaar (hoofdcategorie rundvee, bijlage 2 van de Interim Omgevingsverordening) of ouder dan 15 jaar (andere diercategorieën uit bijlage 2 van de Interim Omgevingsverordening), moeten voor januari 2024 dusdanig zijn aangepast dat ze voldoen aan de emissie-eisen. Vervolgens dienen in de daaropvolgende jaren de overige stalsystemen aangepast te worden op het moment dat deze ouder dan 15 resp. 20 jaar worden. Worden er geen aanpassingen gedaan en voldoen de stalsystemen niet aan de emissie-eisen, dan moeten de stallen buiten gebruik worden gesteld.

Provincie Noord-Brabant verzocht Connecting Agri & Food in beeld te brengen op hoeveel bedrijfslocaties er naar verwachting voor 2024 één of meerdere stalsystemen moeten worden aangepast op basis van de Interim Omgevingsverordening. Oftewel: op hoeveel locaties moet er tot en met 31-12-2023 waarschijnlijk geïnvesteerd worden in emissiereducerende maatregelen minus het aantal locaties dat naar verwachting wordt beëindigd voor 1-1-2024.

Beëindigen of stallen aanpassen

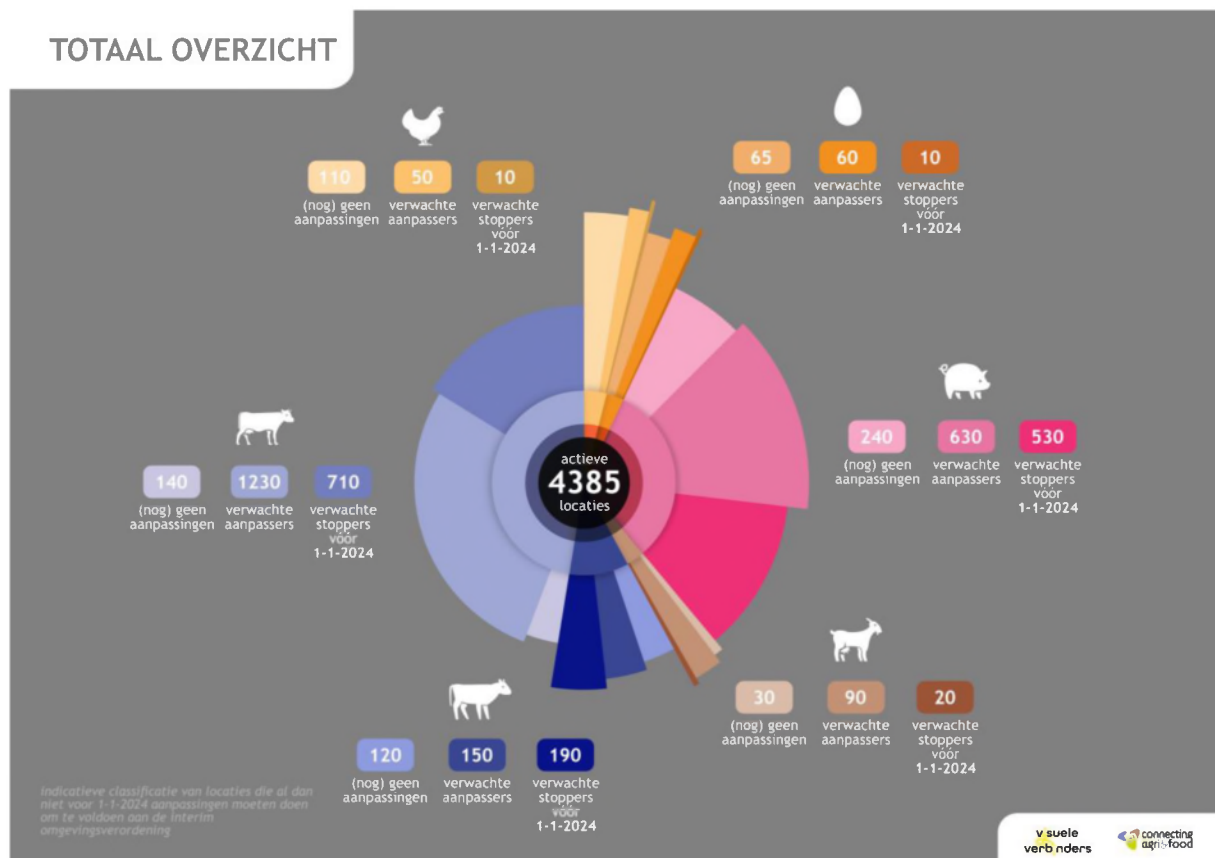
Reden voor beëindiging van een locatie zijn de leeftijd van de ondernemer, opvolgingssituatie, leeftijd van de stalsystemen en de beschikbaarheid en effectiviteit van emissiereducerende technieken. Maar, bleek uit eerder onderzoek, ook de benodigde investeringen om te voldoen aan de gestelde emissie-eisen kunnen voor ondernemers een reden zijn om het bedrijf (vervroegd) te beëindigen. In plaats van de benodigde stalaanpassingen te doen, zullen de ondernemers de stalsystemen buiten gebruik stellen en daarmee de locatie beëindigen. Daarom kan onderscheid gemaakt worden in het aantal locaties waar, op basis van de verleende omgevingsvergunning, stalaanpassingen gedaan zouden moeten worden én het aantal locaties waarop ondernemers daadwerkelijk het voornemen hebben om stalaanpassingen door te voeren. Of dit voornemen om aanpassingen te doen vervolgens kan worden uitgevoerd hangt af van de financierbaarheid en het tijdig verkrijgen van de juiste vergunning.

Circa 50% van de locaties moet en zal naar verwachting aanpassingen doen

Het onderzoek van Connecting Agri & Food richtte zich op locaties met stalsystemen voor melkkoeien, vleeskalveren, melkgeiten, varkens en pluimvee (leghennen en vleeskuikens). Het onderzoek betreft aantallen locaties. Een ondernemer kan meerdere locaties hebben. Alle in het onderzoek gegeven getallen en percentages zijn verwachtingen op basis van gedegen onderzoek. De feitelijke situatie kan door verschillende oorzaken afwijken. Het resultaat moet met een bandbreedte van enkele tientallen locaties worden beschouwd.

In het onderzoek is uitgegaan van 4.385 actieve locaties. Belangrijkste conclusie uit het onderzoek is dat elke sector nog een opgave heeft ten aanzien van het emissiearm(er) maken van verouderde stalsystemen. Gelet op het aantal locaties waarvoor een omgevingsvergunning is verleend, maar waarschijnlijk geen dieren meer aanwezig zullen zijn en het aantal locaties dat beëindigd zal worden voor 1-1-2024, zal op zo'n 2.210 locaties de ondernemer de stallen nog moeten aanpassen. Dit zijn dus locaties die (nu nog) niet voldoen, maar waar naar verwachting de ondernemer wél aanpassingen gaat doen.

Gekeken naar de diergroepen betekent dat dat circa 90% van de melkveehouders, 55% van de vleeskalverhouders, 75% van de geitenhouders, 72% van de varkenshouders, 48% van de leghennenhouders en 31% van de vleeskuikenhouders nog stalaanpassingen moet doen als ze na 1-1-2024 de stallen willen blijven gebruiken. In de afbeelding (figuur 1) worden de resultaten overzichtelijk weergegeven.

Figuur 1 Indicatieve classificatie van het aantal locaties waar voor 1-1-2024 al dan niet stalaanpassingen gedaan moeten worden op grond van de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant

Dat er nog stalaanpassingen gedaan moeten worden, wil niet zeggen dat er op deze locaties de afgelopen jaren niet in emissiereductie is geïnvesteerd. Op 1.845 van de 4.385 actieve locaties is al in één of enkele stalsystemen geïnvesteerd in emissiereductie. Dit betreft emissiereductie die destijds voldeed aan de wetgeving, of nu voldoet aan de eisen, maar lager is dan vanaf 2024 vereist. Ook zijn er locaties met stalsystemen die al geheel of gedeeltelijk voldoen aan de eisen vanaf 1-1-2024. Ondanks dat bedrijven al hebben geïnvesteerd in emissiereductie, welke voldoet aan de eisen van de Verordening, zijn aanvullende investeringen in emissiereductie in de andere stalsystemen op de locatie nodig.

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	2
1 INLEIDING EN ACHTERGROND	5
2 OPZET ONDERZOEK	6
2.1 Gegevensbronnen.....	6
2.1.1 Gebruikte gegevensbronnen.....	6
2.1.2 Betrouwbaarheid gegevensbronnen.....	7
2.2 Aanpak.....	8
3 MELKRUNDVEEHOUDERIJLOCATIES MET RAV CODES A1 EN A3	9
3.1 Uitgangspunten	10
3.2 Resultaten	11
4 VLEESVEELOCATIES MET RAV CODE A4	13
4.1 Uitgangspunten	13
4.2 Resultaten	14
5 GEITENHOUDERIJLOCATIES MET RAV CODES C1, C2 EN C3	16
5.1 Uitgangspunten	16
5.2 Resultaten	17
6 VARKENSHOUDERIJLOCATIES MET RAV CODES D1, D2 EN D3	18
6.1 Uitgangspunten	18
6.2 Resultaten	19
7 LEGHENNEN- EN VLEESKUIKENSLOCATIES MET RAV CODES E2 EN E5	21
7.1 Leghennen (E2)	21
7.1.1 Uitgangspunten leghennen	21
7.2 Vleeskuikens (E5).....	21
7.2.1 Uitgangspunten vleeskuikens.....	22
7.3 Resultaten	22
7.3.1 Resultaten leghennen	23
7.3.2 Resultaten vleeskuikens.....	24
8 CONCLUSIE	25

1 Inleiding en achtergrond

Op grond van de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant heeft provincie Noord-Brabant eisen opgelegd aan bedrijfsmatige veehouderijbedrijven, ten aanzien van ammoniakemissie vanuit stallen. Provincie Noord-Brabant heeft Connecting Agri & Food verzocht in beeld te brengen op hoeveel bedrijfslocaties bij benadering voor 1-1- 2024 één of meerdere stallen moeten worden aangepast op basis van deze verordening. De vraag richt zich op de vijf grootste diercategorieën, melkkoeien, vleeskalveren, melkgeiten, varkenshouderij en pluimveehouderij (leghennen en vleeskuikens).

In de op 25 oktober 2019 (en nadien vastgestelde wijzigingen) vastgestelde Interim Omgevingsverordening is hierover het volgende opgenomen:

Vanaf 1 januari 2024 geldt dat:

- a. Een veehouderij gemiddeld op bedrijfsniveau moet voldoen aan de eisen van Bijlage 2 Technische eisen huisvestingssystemen, of
- b. Elk huisvestingssysteem dat op een veehouderij wordt toegepast of in werking is, moet voldoen aan de eisen uit Bijlage 2 Technische eisen huisvestingssystemen, behoudens in het geval dat het huisvestingssysteem is gerealiseerd op een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit of een melding ingevolge het Besluit activiteiten leefomgeving die:
 - a. Voor de hoofdcategorie rundvee uit bijlage 2 van de Omgevingsregeling ten hoogste 20 jaar geleden onherroepelijk is geworden of uiterlijk 20 jaar geleden is ingediend, of
 - b. Voor alle andere diercategorieën uit bijlage 2 van de Omgevingsregeling ten hoogste 15 jaar geleden onherroepelijk is geworden of uiterlijk 15 jaar geleden is ingediend.

Een ondernemer heeft de keuze om te voldoen op bedrijfsniveau, of op stalniveau. Voor de locaties waarop wordt gekozen voor voldoen op stalniveau, is de leeftijd van de aanwezige stalsystemen van belang. Mogelijk is een gedeelte van de bestaande stalsystemen op 1-1-2024 ouder dan bovengenoemde 15 respectievelijk 20 jaar. Om op 1-1-2024 niet in strijd met de Verordening in werking te zijn, dienen deze stalsystemen vóór 1-1-2024 aangepast, of buiten werking te zijn. Vervolgens dienen in de daaropvolgende jaren de overige stalsystemen aangepast te worden op het moment dat deze ouder dan 15 resp. 20 jaar worden¹. Het onderzoek richt zich alleen op de vraag op hoeveel locaties² er tot en met 31-12-2023 geïnvesteerd moet, en zal, worden in emissiereducerende technieken. Afhankelijk van de huidige situatie, verschilt de omvang van de benodigde investeringen en stalaanpassingen per locatie. Dit onderzoek heeft zich gericht op het aantal locaties waarop aanpassingen van toepassing zijn, de omvang hiervan is niet nader onderzocht.

¹ Uitgaande van voldoen op dierplaatsniveau

² Het onderzoek richt zich op het aantal locaties waarop aanpassingen gedaan moeten worden. Gezien de toename in zijwaarts uitbreiden, in met name de varkenshouderij, is het aantal locaties niet gelijk aan het aantal ondernemers. Het aantal ondernemers met meerdere locaties neemt toe. Voor een zuivere duiding van de opgave ten aanzien van stalaanpassingen wordt daarom gesproken over het aantal locaties.

2 Opzet onderzoek

Om te bepalen op hoeveel locaties stalaanpassingen gedaan moeten worden, om per 1-1-2024 te voldoen aan de eisen uit de Verordening, is eerst bepaald op hoeveel locaties stalsystemen aanwezig zijn, die op 1-1-2024 langer dan 15 of 20 jaar geleden voor het eerst vergund zijn.

Om een onderbouwde inschatting hiervan te maken, is het noodzakelijk om verschillende gegevensbronnen met elkaar te verbinden. Zoals in paragraaf 2.1.2. toegelicht, hebben de gebruikte gegevensbronnen elk onzekerheden. Het onderzoek is gebaseerd op de geregistreerde, vergunde situatie. De feitelijke situatie op de locatie kan hiervan afwijken. Enerzijds kunnen al emissiereducerende technieken worden toegepast, die nog niet in een vergunning zijn opgenomen. Anderzijds kan een locatie volgens de vergunning al voldoen aan de eisen, maar moet nog uitvoering worden gegeven aan deze vergunning. De genoemde getallen dienen daarom te worden beschouwd een indicatie.

2.1 Gegevensbronnen

2.1.1 Gebruikte gegevensbronnen

De uitgangssituatie van het onderzoek betreft het web bvb bestand van de provincie. Het web bvb bestand bevat informatie over de vanuit de Wabo en het Activiteitenbesluit vergunde huisvestingssystemen en aantallen dieren op de veehouderijbedrijven in de provincie. Daarnaast bevat het bestand informatie over de datum waarop de vergunning is verleend, dan wel de melding is geaccepteerd. Er is gebruik gemaakt van vier verschillende bestanden uit het web bvb:

1. De stallijst: dit is het bestand waarin per locatie onder andere het soort vergunning, de verleningsdatum, het aantal dieren, de toegepaste Rav codes (ammoniakemissie per dier per jaar) en indien van toepassing het BWL nummer van de toegepaste emissiereducerende techniek is opgenomen. De volgende versies van dit bestand zijn bij het onderzoek betrokken;
 - a. Het actuele vergunningenbestand datum 11-10-2021;
 - b. De stallijst datum 1-1-2009, voor het bepalen van aanwezige stalsystemen voor die diercategorieën waarvoor een termijn van 15 jaar geldt (geiten, varkens en pluimvee);
 - c. De stallijst datum 1-1-2004, voor het bepalen van aanwezige stalsystemen voor die diercategorieën waarvoor een termijn van 20 jaar geldt (rundvee).
2. De bedrijfstotalenlijst: een bestand waarin per adres is opgenomen o.a.: datum besluit, beschikking jaar, soort vergunning en indeling bedrijfstype inclusief eventuele opmerkingen.

In de bedrijfstotalen lijst zijn de bedrijven per locatie ingedeeld in bedrijfstypen, zoals bijvoorbeeld melkrundveehouderij, vleesvee, vleeskuikens, geiten en paardenhouderij. Binnen de opdracht is de vraag beperkt tot de vijf belangrijkste diercategorieën, namelijk melkrundvee (Rav codes A1/A3), vleeskalveren (Rav code A4), melkgeiten (Rav codes C1, C2 en C3), varkens (Rav codes D1, D3 en D3) en pluimvee (leghennen Rav code E2 en vleeskuikens Rav code E5). Het onderzoek heeft zich alleen gericht op die bedrijfsmatige locaties met een bedrijfstype aanduiding, conform bovengenoemde categorieën. Dit betekent dat bijvoorbeeld melkveestallen op een paardenhouderij (mochten deze er zijn) niet in dit onderzoek zijn opgenomen.

Naast vergunningengegevens uit het web bvb, is gebruik gemaakt van overheidsinformatie ten aanzien van wetten en regels omtrent ammoniak en veehouderij (Wav, Rav en BH, BEH) en provinciale regels (eerdere versies provinciale verordening Stikstof). Ook het BAG (Basisregistratie

Adressen en Gebouwen) register van het Kadaster is geraadpleegd om steekproefsgewijs de bouwjaren van aanwezige gebouwen te controleren.

Als laatste zijn eerdere onderzoeken van Connecting Agri & Food ten aanzien van omvang en structuur van de veehouderij (en de invloed van de Verordening daarop) en zijwaarts uitbreiden betrokken. Dit betreft met name gegevens over het verwachte aantal stoppende bedrijven.

2.1.2 Betrouwbaarheid gegevensbronnen

Het onderzoek is gebaseerd op beschikbare gegevens over verleende vergunningen en bouwjaren. De gebruikte gegevens bronnen kennen elk hun eigen beperkingen en knelpunten. Hieronder wordt kort ingegaan op de knelpunten en onzekerheden die de gebruikte gegevensbronnen met zich meedragen.

Web-bvb

Het web-bvb bestand, een openbaar en te raadplegen bestand, dat te downloaden is vanaf de site van provincie Noord-Brabant, bevat gegevens over verleende vergunningen. In het web bvb zijn ook locaties opgenomen waar geen bedrijfsmatige veehouderij activiteiten (meer) plaats vinden. Deze locaties komen niet terug in de CBS data (gecombineerde opgave). Een vergelijk met CBS data (vanuit de gecombineerde opgave) laat zien dat op circa 30% van het aantal, in het web bvb aanwezige locaties, geen dieren van de betreffende categorie meer aanwezig zijn, dan wel geen bedrijfsmatige veehouderijactiviteiten (meer) plaats vinden. Dit verschil is het grootste in de categorie melkrundveehouderij, circa 50% van de locaties komt ook terug in de CBS data.

In de stallijst uit het web-bvb bestand, is af te leiden welke stalsystemen op de locatie aanwezig zijn en hoeveel dieren hierin gehouden mogen worden. Enkele jaren geleden, is aan gemeenten de keuzemogelijkheid gegeven om de vergunningen op stalniveau in het web bvb te voeren. Niet alle gemeenten maken hier gebruik van, dit betekend dat de gegevens van een gedeelte van de locaties op bedrijfsniveau zijn ingevuld. De gegevens uit de stallijst zijn daardoor niet één op één te vertalen naar aantallen stallen.

De in het rapport opgenomen getallen ten aanzien van het aantal locaties, dienen te worden beschouwd als een indicatie. Er zijn op dit moment geen betere, meer nauwkeurige gegevens over individuele vergunningen en toegepaste stalsystemen beschikbaar. Voor het bepalen van het verwachte aantal locaties waarop stalaanpassingen gedaan moeten worden, zijn de gegevens voldoende betrouwbaar, met in achtneming van een bandbreedte van enkele tientallen locaties op het totale bestand van 9.000 vergunningen.

BAG

Het BAG register bevat gegevens over het jaar waarin een gebouw gereed is gemeld. Een nieuwe stal wordt veelal pas enkele jaren na het verlenen van de vergunning (onderdeel milieu en/of bouw) opgericht en in gebruik genomen. Hierdoor kan de geregistreerde datum in het BAG register enkele jaren afwijken van de vergunde datum.

Daarnaast worden niet alle bouwjaren goed geregistreerd in het BAG, soms krijgt de nieuwe stal de datum van een oude stal. Bijvoorbeeld wanneer deze stal tegen, of achter, de bestaande stal wordt gebouwd.

Het BAG register, is momenteel het enige openbaar te raadplegen register waarin gegevens over bouwjaren kan worden opgevraagd. Het register is benut voor het steekproefsgewijs controleren van bouwjaren van stalsystemen op enkele locaties en heeft daarmee gediend als nadere onderbouwing dan wel bevestiging van andere gebruikte gegevens. Ondanks de onzekerheden die de geregistreerde afzonderlijke databestanden met zich mee brengen, bieden de gegevens voldoende zekerheid voor het doen van een onderbouwde inschatting omtrent bouwjaren van stalsystemen.

2.2 Aanpak

Om te komen tot een eenduidige beoordeling van de verschillende locaties binnen een diercategorie, zijn alleen die Rav codes die betrekking hebben op de hoofdcategorie meegenomen in het onderzoek. Dit betekent dat voor een locatie die is gekwalificeerd als een varkenshouderij, alleen de Rav codes die betrekking hebben op varkens (Rav codes D1, D2 en D3) zijn betrokken in het onderzoek. Eventueel aanwezig melkvee of pluimvee is buiten beschouwing gelaten. Dit betekent dat niet 100% van alle locaties waar dieren in de voorgenoemde diercategorieën vergund zijn, in de beoordeling is meegenomen. Het effect hiervan op het aantal locaties dat stalaanpassingen moet, en zal doen, wordt verondersteld zeer gering te zijn.

De verschillende diercategorieën worden elk gekenmerkt door verschillen ten aanzien van bijvoorbeeld de verplichting om emissiearm te bouwen, het beschikbaar komen van technieken en jaren van toepassing en de wijze van investeren in nieuwe stallen en benutten van de oude stallen. Dit heeft tot gevolg, dat de emissie-eisen voor elke diercategorie anders uit (kunnen) werken. In de volgende hoofdstukken zal per diercategorie steeds worden weergegeven op basis van welke uitgangspunten de locaties zijn onderzocht en ingedeeld. Ook wordt per diercategorie ingegaan op de mogelijkheden tot gemiddeld op bedrijfsniveau voldoen. Op basis hiervan is de analyse uitgevoerd op basis van gemiddeld op bedrijfsniveau voldoen, op basis van voldoen op dierplaatsniveau of een combinatie hiervan.

3 Melkrundveehouderijlocaties met Rav codes A1 en A3

Voor de categorie “melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar” (*hierna melkkoeien*) wordt tot en met 31-12-2023 een maximale emissie van 7,0 kg NH₃ toegestaan. Vanaf 1-1-2024 wordt dit aangepast naar 6,0 kg NH₃ indien er sprake is van beweiding en 5,0 kg NH₃ indien er sprake is van opstallen in een open stal. Voor vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (*in ligboxen*) geldt tot en met 31-12-2023 een maximale emissie van 2,5 kg NH₃, per 1-1-2024 gaat deze omlaag naar 2,2 kg NH₃. Jongvee op stro en jongvee op biologische bedrijven is uitgezonderd van deze verplichting.

Voor de melkkoeien zijn er op dit moment negen stalsystemen beschikbaar, de meesten hebben een emissie van 6 of 7 kg NH₃. Met de meest recente update van de Rav lijst, is één systeem opgenomen met een emissie van 3,6 (A1.39) kg NH₃. Voor jongvee zijn er nog geen specifieke stalsystemen op de Rav lijst beschikbaar. Om te voldoen aan de emissiereductie eis uit de IOV, mogen stalsystemen die voor de melkkoeien zijn toegestaan worden toegepast voor het jongvee in ligboxen, waarbij dezelfde reductiepercentages worden gehanteerd.

Naast toepassing van technieken, is er ook de mogelijkheid om emissie te reduceren middels het toepassen van managementmaatregelen zoals een verlaging van het ureumgehalte, het uitbreiden van de weidegang van de melkkoeien en het jongvee, of een groter deel van het jongvee in strohokken huisvesten. Ook zal een aantal locaties voldoen aan de handreiking Natuurinclusief, waardoor zonder stalaanpassingen aan de IOV kan worden voldaan.

De ondernemer heeft verschillende opties om te voldoen aan de eisen: door te voldoen op dierplaatsniveau, door gemiddeld op bedrijfsniveau te voldoen en/of door toepassing van managementmaatregelen. Indien men kiest voor het gemiddeld op bedrijfsniveau voldoen, dient de huisvesting op de locatie op het moment dat de aangescherpte eisen gaan gelden, opnieuw gemiddeld te voldoen óf alsnog op dierplaatsniveau te gaan voldoen. Gegeven de mogelijke emissiereducties met de huidige beschikbare stalsystemen, zijn de mogelijkheden beperkt om zonder aanvullende investeringen gemiddeld op bedrijfsniveau aan de eisen te voldoen. Er is slechts één stalsysteem beschikbaar met een hogere reductie dan op grond van de IOV vereist. De overige stalsystemen hebben een emissie die vergelijkbaar of hoger ligt dan de norm, waardoor deze geen ruimte bieden om te compenseren om gemiddeld op bedrijfsniveau te voldoen. De emissie-eisen vanaf 1-1-2024 en de maximaal haalbare emissiereductie leiden ertoe dat voor nagenoeg alle dierplaatsen geïnvesteerd moet worden in emissiereducerende staltechnieken. Het toepassen van een management maatregel, kan er voor zorgen dat een beperkt aantal plaatsen niet aangepast hoeven te worden. (bron: “Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassing van de Interim Omgevingsverordening op structuur en omvang van de veehouderij in Noord-Brabant”, Connecting Agri & Food juli 2020)

Voor het in beeld brengen van het aantal locaties waarop stalaanpassingen gedaan moeten worden, wordt daarom uitgegaan van voldoen op dierplaatsniveau (lid b).

Op grond van de Verordening is een rundveestalsysteem een verouderd stalsysteem als het stalsysteem op 1-1-2024 meer dan 20 jaar geleden voor het eerst is vergund en sindsdien niet zodanig is gewijzigd dat hierdoor een nieuw stalsysteem is ontstaan. Om te bepalen op hoeveel locaties stalaanpassingen nodig zijn, dient eerst bepaald te worden op hoeveel locaties per 1-1-2024 stalsystemen aanwezig zouden zijn die op dat moment meer dan 20 jaar geleden voor het eerst vergund zijn én nog niet zijn voorzien van een stalsysteem met de benodigde reductie.

3.1 Uitgangspunten

Om te bepalen welke stalsystemen op 1-1-2024 meer dan 20 jaar geleden voor het eerst zijn vergund en nog niet zijn voorzien van een emissiearm stalsysteem met voldoende emissiereductie, zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. In het web bvb bestand zijn meldingen en vergunningen opgenomen van locaties waar niet (meer) bedrijfsmatig vee gehouden wordt. Dit kunnen locaties zijn waar hobbymatig vee wordt gehouden, of locaties die zijn beëindigd maar waarvan de vergunning / melding nog niet ambtshalve kan worden ingetrokken. Het voorkomen hiervan wordt verondersteld het grootste te zijn bij die locaties met oude vergunningen en beperkte dierenaantallen. Het web bvb bestand van 12-10-2021 telt 3.856 locaties die zijn gekwalificeerd als melkrundveehouderij, volgens de CBS cijfers waren er in mei 2019 in Brabant 2.080 bedrijven waar bedrijfsmatig melkkoeien werden gehouden, een verschil van circa 46%. De resultaten van het onderzoek zijn gecorrigeerd voor dit verschil. Hierbij is rekening gehouden met de veronderstelde mate van voorkomen van dit effect in die betreffende categorie.
2. Op locaties waarvoor de vergunning is afgegeven voor 1-1-2004 (*1-1-2024 - 20 jaar*) zijn alle stalsystemen langer dan 20 jaar geleden vergund.
3. Tot oktober 2010 was het voor melkveehouders toegestaan om een traditionele stal te bouwen, niet alle traditionele stalsystemen zijn ouder dan 20 jaar. Ook komt het investeringsmoment voor het vervangen van roosters niet terug in de vergunningsgegevens. Om te bepalen op hoeveel locaties stalaanpassingen nodig zijn, is uitgegaan van de situatie dat er geen investeringen zijn gedaan, die leiden tot een nieuw stalsysteem en de stalsystemen op deze locaties, die nog niet voldoen aan de eis, aangepast moeten worden.
4. In 2020 is door Connecting Agri & Food³ ingeschat dat circa 34% van de melkveehouders, in de periode van 2020 tot 2024⁴ zal stoppen, onder andere vanwege de stalaanpassingen die nodig zijn om te kunnen voldoen aan de eisen uit de Verordening⁵.
5. Indien er volgens het web bvb bestand van 1-1-2004 nog geen melkvee (A1 en/of A3) vergund was en volgens het web bvb bestand van 12-10-2021 wel melkvee vergund is, wordt aangenomen dat het stalsysteem minder dan 20 jaar aanwezig is op de locatie;
6. Op 9 juli 2017 is de Verordening aangepast en is voor het eerst de eis opgenomen om een nieuwe jongveestal emissiearm te realiseren. Dit houdt in dat de jongveestallen die voor deze datum zijn gerealiseerd traditioneel zijn uitgevoerd.
7. In Bijlage 1 van de Regeling ammoniak en veehouderij zijn geen erkenningen voor emissiereducerende stalsystemen voor vrouwelijk jongvee opgenomen. Indien een jongveestal is voorzien van een emissiearm stalsysteem, is dit in het web bvb bestand niet terug te vinden. Er zijn de laatste 20 jaar echter nauwelijks nieuwe jongveestallen gebouwd op bestaande melkveebedrijven. Indien er in de laatste jaren geïnvesteerd is in een nieuwe melkkoeienstal, dan zal deze emissiearm uitgevoerd zijn. In veel gevallen worden de

³ “Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassing van de Interim Omgevingsverordening op structuur en omvang van de veehouderij in Noord-Brabant”, van den Sanden e.a., Juli 2020

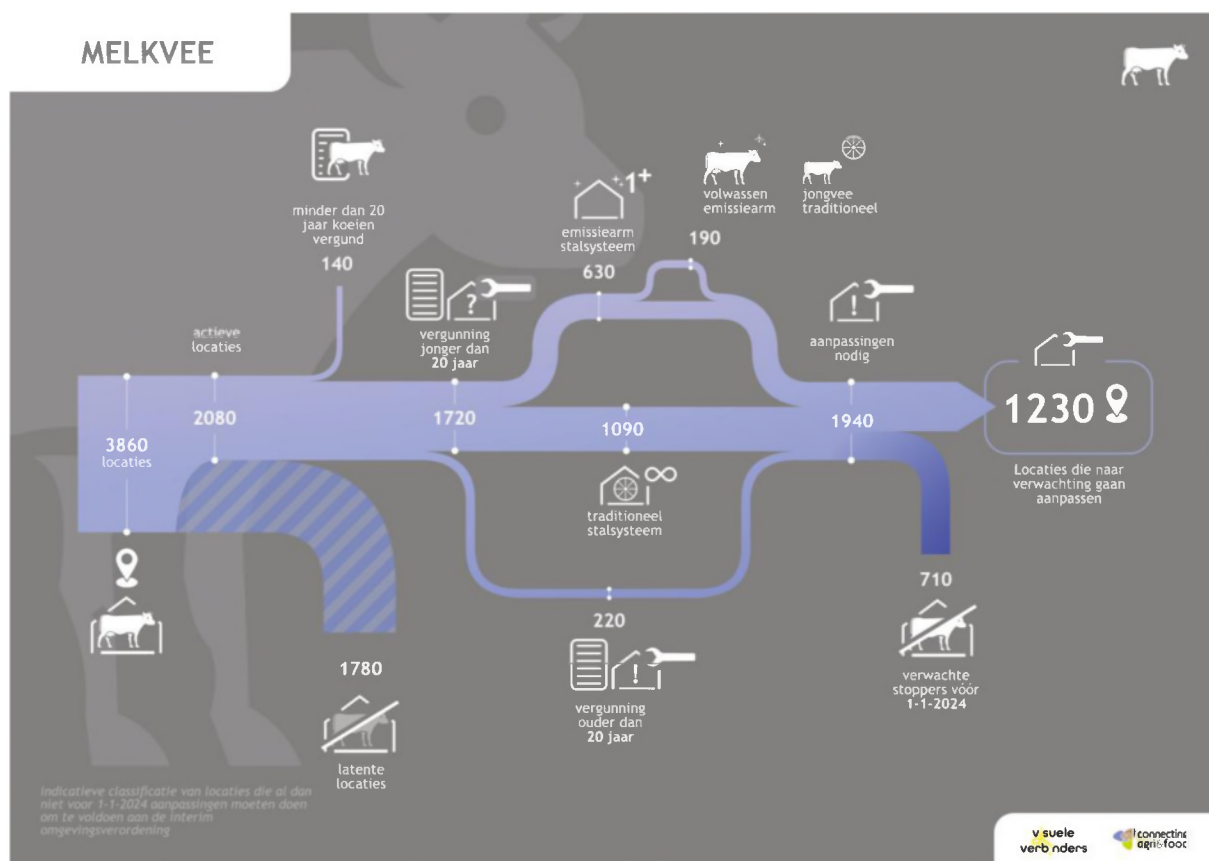
⁴ In dat onderzoek is uitgegaan van CBS gegevens uit 2019. In dit onderzoek gaan we uit van vergunningsgegevens uit web bvb. Er wordt van uitgegaan dat de vergunning van bedrijven die het afgelopen jaar zijn gestopt met het houden van dieren, nog opgenomen zijn in het web bvb bestand.

⁵ De 34% stoppers, maken geen onderdeel uit van de 46% locaties die niet terugkomen in CBS data. Dit percentage (34%) betreft die locaties waar op dit moment een actief melkveebedrijf is gevestigd, waarbij de ondernemer in aanloop naar 2024 de beslissing neemt om de bedrijfsactiviteiten te staken, of om te schakelen naar zoogkoeien- of stierenhouderij.

melkkoeien gehuisvest in de nieuwe stal en wordt het jongvee “doorgeschoven” naar de oude koeienstal. Daarnaast blijven er mogelijk droge koeien in de oude stal. Voor dit onderzoek wordt er vanuit gegaan dat het bestaande, oudere stalsysteem ongewijzigd⁶ in gebruik is gebleven.

3.2 Resultaten

Op 1.940 locaties zouden één of meerdere stalsystemen aangepast moeten worden om vanaf 1-1-2024 te kunnen voldoen aan de eisen uit de IOV. Een gedeelte van deze locaties zal echter worden beëindigd of worden aangepast naar zoogkoeien of vleesstieren. Daarmee resulteert dit in 1.230 melkveehouderijlocaties waarop naar verwachting stalsystemen aangepast moeten én zullen worden⁷. In de afbeelding (figuur 2) worden de resultaten overzichtelijk weergegeven. De omvang van de stalaanpassingen zal per locatie verschillen en is niet per locatie nader onderzocht. Echter, gezien de grote hoeveelheid verouderde traditionele huisvesting die aanwezig is op melkveehouderijbedrijven, zal de omvang voor een groot deel van de locaties meerdere, dan wel alle aanwezige stalsystemen betreffen en daarmee fors zijn.

Figuur 2 Resultaat melkveehouderij met RAV codes A1 en A3

⁶ In de meeste gevallen zal dit gebeuren zonder grote veranderingen waarvoor een bouwvergunning noodzakelijk was, waardoor er geen sprake is van een nieuw stalsysteem.

⁷ Uit het vergunningenbestand is niet af te leiden hoeveel veehouderijlocaties biologisch zijn. Hiervoor gelden andere eisen vanuit de IOV, het aantal biologische locaties is echter beperkt en past binnen bandbreedte van de gepresenteerde resultaten.

Ondanks dat een aanzienlijk deel van de melkveehouderijlocaties stalaanpassingen zal moeten voor 1-1-2024, is er op een deel van de locaties al geïnvesteerd in emissiereductie. Er zijn 630 locaties waar voor de melkkoeien emissiearme huisvesting aanwezig welke is gerealiseerd na 1-1-2004. Op 190 locaties, zijn alle volwassen melkkoeien op een emissiearm stalsysteem vergund. Op (nagenoeg) al deze locaties is nog traditionele jongveehuisvesting aanwezig, waarvan het aannemelijk is dat deze voor 2024 aangepast zal moeten worden. Het is aannemelijk dat het jongvee wordt gehouden in verouderde stalsystemen, welke voor 2024 aangepast zullen moeten worden.

In het gebruikte web bvb bestand (oktober 2021) zijn 3.860 locaties opgenomen die zijn gekwalificeerd als melkrundvee én waarop volwassen melkkoeien (RAV code A1) en/of vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (RAV code A3) vergund is. Volgens het CBS zijn er 2.080 actieve melkveehouderijbedrijven in Brabant. Er is daarmee sprake van 1.780 locaties waar geen bedrijfsmatige melkveehouderij activiteiten (meer) plaats vinden.. Van de 2.080 actieve locaties, beschikte 140 locaties op 1-1-2004 nog niet over een vergunning met melkvee, hebben 220 locaties een vergunning van voor 1-1-2004 en 1.720 locaties met een actuele vergunning die jonger is dan 20 jaar, waarbij er in 2004 al melkvee vergund was. Het aandeel locaties waar geen bedrijfsmatige activiteiten (meer) plaatsvinden, wordt relatief hoog geschat in de groep bedrijven met een vergunning ouder dan 20 jaar, hier is verondersteld dat op 75% van de locaties geen bedrijfsmatige melkrundveehouderij activiteiten (meer) plaats vinden.. Daarmee is verwachte aandeel niet bedrijfsmatige locaties in de groep met vergunningen jonger dan 20 jaar gelijk aan 38%. Van de 220 actieve locaties, waarvan de vergunning meer dan 20 jaar geleden verleend is, wordt aangenomen dat de locatie nadien niet meer zodanig is aangepast dat een nieuwe vergunning of melding voor het onderdeel milieu benodigd was, en er sprake was van een nieuw stalsysteem. Op grond hiervan wordt aangenomen, dat de stalsystemen op deze locaties naar verwachting aangepast zullen moeten worden.

Voor welke locaties leiden de eisen OV >1-1-2024 niet tot investeringen?

Het aantal locaties waarop de eisen van de OV geen invloed hebben, is zeer beperkt. Dit zijn locaties waarop alle melkveestallen (Rav codes A1 en A3) na 1-1-2004 voor het eerst op de vergunning zijn gekomen. In de praktijk, betreffen dit alleen bedrijven die in deze periode nieuw zijn gevestigd, of complete nieuwbouw hebben gepleegd voor alle dieren, dat zijn er slechts enkele⁸. Daarnaast heeft de IOV geen invloed op die locaties waarop alle melkkoeien reeds emissiearm (volgens de norm) worden gehouden en er geen jongvee aanwezig is. Op de overige locaties is naar verwachting ook jongvee in ligboxen in een traditioneel stalsysteem aanwezig. Managementmaatregelen en het houden van meer jongvee in strohokken bieden naar verwachting niet voldoende ruimte om stalaanpassingen voor het jongvee in zijn geheel te voorkomen.

⁸ Volgens het web bvb zijn er 140 locaties waar na 2004 voor het eerst melkvee is vergund. Dit betreffen niet allemaal locaties waar sprake is van nieuwvestiging. Naar verwachting betreft dit gedeeltelijk locaties waar in 2004 andere dieren waren vergund of welke in het web bvb bestand van 2004 dan wel 2021 niet juist geregistreerd staan. Daarmee betreft dit getal naar alle waarschijnlijkheid een overschatting van het aantal locaties waar geen aanpassingen nodig zijn.

4 Vleesveelocaties met Rav code A4

De IOV is van toepassing op locaties waar meer dan 25 kalveren worden gehouden en sprake is van gangbare bedrijfsvoering, biologische vleesveehouderij is uitgezonderd. Voor de categorie vleeskalveren wordt tot en met 31-12-2023 een emissiereductie van 50% geëist. Vanaf 1-1-2024 wordt een reductie van 70% vereist. De vereiste reducties zijn op dit moment alleen mogelijk middels toepassing van een luchtwasser.

Men kan er voor kiezen om gemiddeld op bedrijfsniveau aan de eisen (70% reductie per 1-1-2024) te voldoen. Door toepassing van een wasser met 95% emissiereductie op een gedeelte van de stalsystemen, kan een ander deel van de stallen (circa 28% van de plaatsen), tot 2028 traditioneel worden gelaten. Door de eis van 85% emissiereductie in 2028, worden de mogelijkheden om gemiddeld op bedrijfsniveau te blijven voldoen beperkt, en zal in 2028 opnieuw een gedeelte van de stalsystemen aangepast moeten worden (bron: “Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassing van de Interim Omgevingsverordening op structuur en omvang van de veehouderij in Noord-Brabant”, Connecting Agri & Food juli 2020). Dit biedt ondernemers de kans om de investeringen ten behoeve van emissiereductie uit te spreiden over een langere periode. Echter, doordat er op het merendeel van de bedrijven nog geen luchtwassers aanwezig zijn, zal dit slechts beperkt effect hebben op het aantal bedrijven dat voor 2024 stalaanpassingen moet doen.

Op grond van de Verordening is een kalverstal een verouderde stal als het stalsysteem meer dan 20 jaar geleden voor het eerst is vergund. Om te bepalen op hoeveel locaties stalaanpassingen nodig zijn, dient daarom bepaald te worden op hoeveel locaties stalsystemen aanwezig zijn die op 1-1-2024, meer dan 20 jaar geleden voor het eerst vergund zijn, niet zodanig zijn gewijzigd dat hiervoor een nieuwe vergunning dan wel melding voor het onderdeel milieu benodigd was én nog niet zijn voorzien van een luchtwasser met minimaal 70% reductie. Niet alle stalaanpassingen komen terug in de gebruikte vergunningsgegevens. Om te bepalen op hoeveel locaties stalaanpassingen nodig zijn, is uitgegaan van de hypothetische situatie dat er geen investeringen zijn gedaan, die hebben geleid tot een nieuw stalsysteem. De aanpassingen zullen uiterlijk in 2023 moeten worden uitgevoerd (om op 1-1-2024 te voldoen), er kan dan nog worden volstaan met het plaatsen van een stalsysteem met 50% reductie.

4.1 Uitgangspunten

Om te bepalen welke stalsystemen op 1-1-2024 meer dan 20 jaar geleden voor het eerst zijn vergund en nog niet zijn voorzien van een luchtwasser met minimaal 85% reductie, zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Op locaties waarvoor de vergunning is afgegeven voor 1-1-2004 (*1-1-2024 - 20 jaar*) zijn alle stalsystemen langer dan 20 jaar geleden op de vergunning gekomen. Dit heeft tot gevolg, dat de stalsystemen op deze locaties, die nog niet voldoen aan de 85% eis, aangepast moeten worden.
2. In het web bvb bestand en de Rav lijst, wordt geen onderscheid gemaakt tussen witvleeskalveren en rosékalveren. De in dit onderzoek genoemde aantallen hebben daardoor betrekking op zowel witvlees- als rosékalverenlocaties en zijn niet nader gespecificeerd.
3. In 2020 is door Connecting Agri & Food⁹ ingeschat dat 93% van de witvleeskalverbedrijven met minder dan 500 kalveren, voor 2024 zal stoppen vanwege de stalaanpassingen die nodig

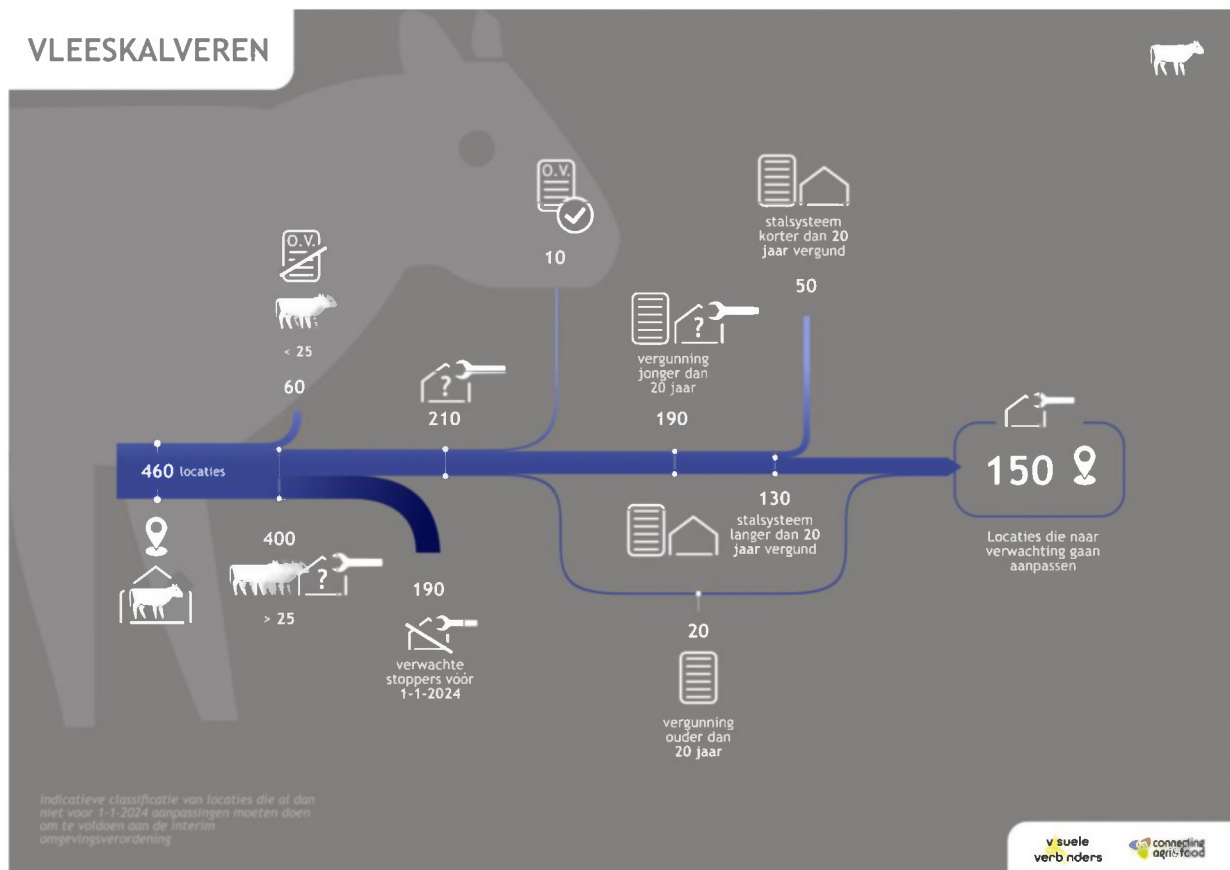
⁹ “Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassing van de Interim Omgevingsverordening op structuur en omvang van de veehouderij in Noord-Brabant”, van den Sanden e.a., Juli 2020

zijn om te kunnen voldoen aan de eisen uit de Verordening. Op basis hiervan wordt in dit onderzoek aangenomen dat er geen stalaanpassingen gedaan zullen worden op de locaties met minder dan 500 kalveren.

4. Indien er volgens het web bvb bestand van 1-1-2004 reeds vleeskalveren vergund waren en er volgens het meest recente bestand ook nog vleeskalveren vergund zijn, wordt aangenomen dat het betreffende huisvestingssysteem, *voor het aantal dieren dat in 2004 werd gehouden*, in 2004 al aanwezig was en het gebruik onveranderd¹⁰ is voortgezet.

4.2 Resultaten

De IOV is op 400 locaties van toepassing. Vanwege beperkte omvang zullen op 190 locaties naar verwachting geen stalaanpassingen gedaan worden. Van de 210 locaties met een omvang van meer dan 500 kalveren, zullen op 150 locaties naar verwachting stalaanpassingen gedaan worden. In de afbeelding (figuur 3) worden de resultaten overzichtelijk weergegeven.

Figuur 3: Resultaten kalverhouderijlocaties met RAV code A4

De omvang van de stalaanpassingen zal per locatie verschillen en is niet per locatie nader onderzocht. Echter, gezien de grote hoeveelheid verouderde traditionele huisvesting die aanwezig is op kalverhouderijen, zal de omvang voor een groot deel van de locaties meerdere, dan wel alle aanwezige stalsystemen betreffen.

¹⁰ Zonder ingrijpende veranderingen waardoor er sprake was van een nieuw huisvestingssysteem.

In het gebruikte web bvb bestand zijn 460 locaties aangemerkt als vleesveehouderij waarop vleeskalveren (A4) aanwezig zijn. De vleesveelocaties zonder A4 zijn in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. 400 locaties hebben een omvang van meer dan 25 vleeskalveren, voor hen zijn de emissie eisen uit de Verordening van toepassing. Zoals in 4.1. beschreven is voor dit onderzoek aangenomen dat er op locaties met minder dan 500 kalveren niet geïnvesteerd zal worden in stalaanpassingen. Op 210 van deze locaties zijn meer dan 500 kalveren vergund. Afhankelijk van de leeftijd van de gebouwen en de datum van vergunningverlening, moet op deze 210 locaties een deel van de stalsystemen aangepast worden. Op 10 locaties wordt reeds gemiddeld voldaan aan de reductie eis van 70%, stalaanpassingen zijn hier niet van toepassing. Er zijn 20 locaties waarvan de vergunning ouder is dan 20 jaar, op deze locaties moeten alle stalsystemen worden aangepast.

Op 190 locaties zijn meer dan 500 kalveren aanwezig, is de laatste vergunning na 1-1-2004 verleend en wordt nog niet voldaan aan de eisen. Op deze locaties moeten mogelijk aanpassingen gedaan worden, dit is afhankelijk van de leeftijd van de stalsystemen. Op 130 van deze locaties waren reeds in 2004 (substantieel) vleeskalveren vergund. Er van uitgaande dat een gedeelte van de dieren is gehuisvest in stalsystemen die reeds in 2004 aanwezig waren, moeten op deze locaties stalaanpassingen worden doorgevoerd. De overige 50 locaties waren of in 2004 nog niet aanwezig, of is een dermate grote groeistap gemaakt dat aangenomen kan worden dat de destijds aanwezige huisvesting plaats heeft gemaakt voor nieuwe huisvesting. Op de locaties waar in 2004 nog geen vleeskalveren vergund waren, werden destijds veelal melkvee of andere diersoorten gehouden. De kalveren worden mogelijk gehouden in stalsystemen, die reeds voor het melkvee aanwezig waren en sindsdien niet zijn aangepast.

5 Geitenhouderijlocaties met RAV codes C1, C2 en C3

Voor de locaties met geiten wordt tot en met 31-12-2023 een reductie van 70% geëist, indien de bedrijfsomvang meer dan 500 geiten (RAV codes C1 + C2 + C3) betreft. Vanaf 1-1-2024 wordt een reductie van 85% vereist. De vereiste reducties zijn alleen mogelijk middels toepassing van een luchtwasser.

De geitenhouders die doorgaan en kiezen voor de investering in een luchtwasser, hebben hierbij de mogelijkheid om een wasser met een emissiereductie hoger dan de voorgeschreven 85% te plaatsen. Dit is een 95% wasser, die 90% reductie behaalt (in verband met lekluicht). De extra ammoniakruimte, om andere dierplaatsen te compenseren, die wordt behaald met een wasser met een hogere reductie is zeer beperkt. Als gevolg hiervan zullen nagenoeg alle dierplaatsen aangepast moeten worden (bron: “Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassing van de Interim Omgevingsverordening op structuur en omvang van de veehouderij in Noord-Brabant”, Connecting Agri & Food juli 2020).

Voor dit onderzoek is daarom uitgegaan van lid b, waarbij per stalsysteem aan de gestelde eisen moet worden voldaan. Op grond van de Verordening is een geitenstalsysteem een verouderd stalsysteem als deze meer dan 15 jaar geleden voor het eerst is vergund (aangevraagd of verleend). Om te bepalen op hoeveel locaties stalaanpassingen nodig zijn, dient daarom bepaald te worden op hoeveel locaties stalsystemen aanwezig zijn die meer dan 15 jaar geleden voor het eerst vergund zijn én nog niet zijn voorzien van een luchtwasser met minimaal 85% reductie. De aanpassingen zullen uiterlijk in 2023 moeten worden uitgevoerd (om op 1-1-2024 te voldoen). Er kan dan nog worden volstaan met het plaatsen van een luchtwasser met 70% emissiereductie.

5.1 Uitgangspunten

Om te bepalen welke stalsystemen op 1-1-2024 meer dan 15 jaar geleden voor het eerst zijn vergund en nog niet zijn voorzien van een luchtwasser met minimaal 85% reductie, zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

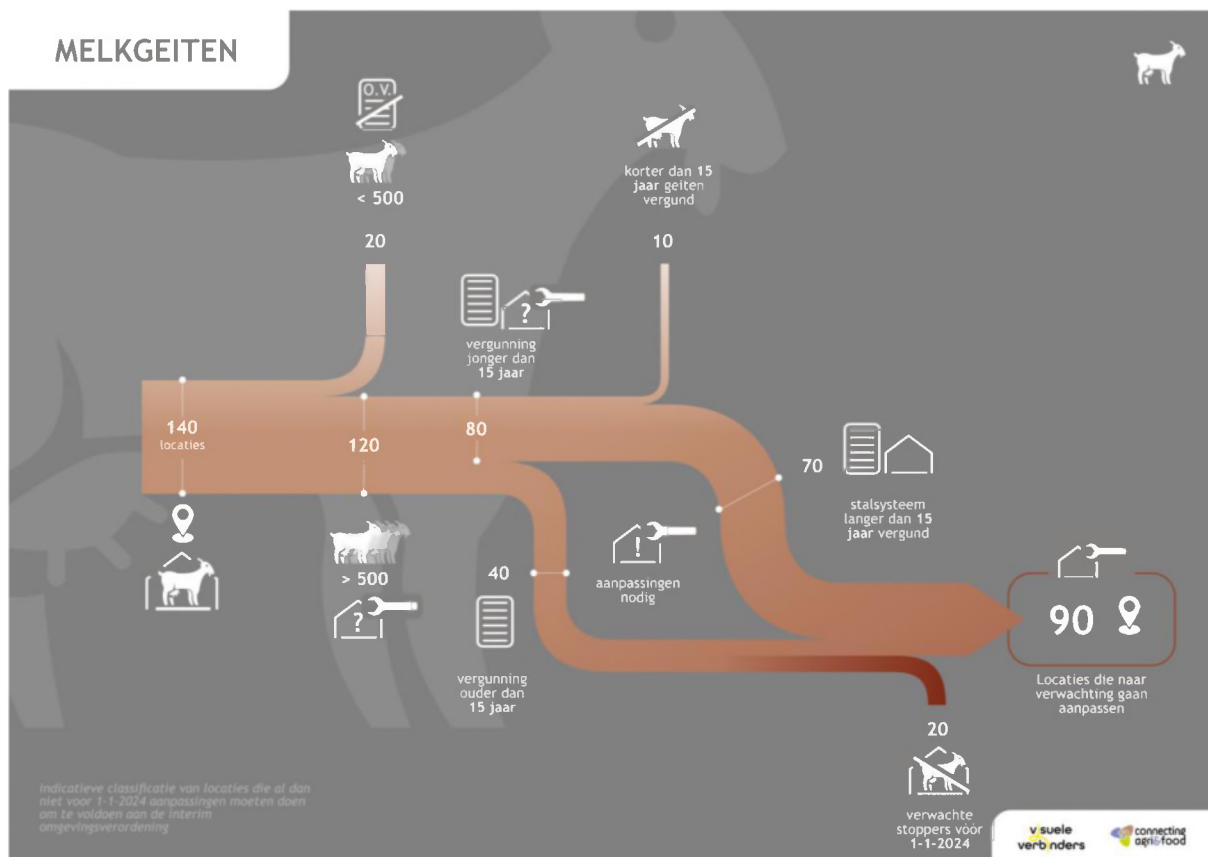
1. Op locaties waarvoor de vergunning is afgegeven voor 1-1-2009 (*1-1-2024 - 15 jaar*) zijn alle stalsystemen langer dan 15 jaar geleden op de vergunning gekomen. Dit heeft tot gevolg, dat de stalsystemen op deze locaties, die nog niet voldoen aan de 85% eis, aangepast moeten worden.
2. In 2020 is door Connecting Agri & Food ingeschat dat circa 17% van de geitenhouders vóór 2024 zal stoppen vanwege de stalaanpassingen die nodig zijn om te kunnen voldoen aan de eisen uit de Verordening¹¹.
3. Indien er volgens het web bvb bestand van 1-1-2009 reeds geiten vergund waren en er volgens het meest recente bestand ook nog geiten vergund zijn, wordt aangenomen dat het betreffende stalsysteem in 2009 al aanwezig is en het gebruik onveranderd¹² is voortgezet.
4. Indien er de laatste jaren nieuwbouw is gepleegd, is dit veelal voor het huisvesten van de volwassen melkgeiten. De oude melkgeitenstal wordt dan benut voor het opfokken van de lammeren.

¹¹ Er zijn jaren geweest met goede prijzen, en er geldt een bouwstop. Dit zou kunnen betekenen dat vrijkomende locaties worden overgenomen door andere ondernemers. Omdat er echter ook weer jaren met slechte prijzen zullen zijn, zal het niet zo zijn dat de genoemde 17% volledig overgenomen wordt. Het aantal wat het uiteindelijk zal worden overgenomen is onzeker en hangt ook af van toekomstige marktomstandigheden. Dit wordt geacht binnen de reeds eerder genoemde bandbreedte van de resultaten te vallen.

¹² Zonder ingrijpende veranderingen waardoor er sprake was van een nieuw huisvestingssysteem.

5.2 Resultaten

De IOV is op 120 locaties van toepassing. Er zijn 110 locaties waar op 1-1-2009 traditionele huisvesting voor melkgeiten vergund was. Op deze locaties zullen stalaanpassingen gedaan moeten worden. Naar verwachting zullen op 90 locaties stalaanpassingen gedaan worden. In de afbeelding (figuur 4) worden de resultaten overzichtelijk weergegeven.

Figuur 4 resultaten melkgeitenhouderijlocaties met RAV codes C1, C2, en C3

De omvang van de stalaanpassingen zal per locatie verschillen en is niet per locatie nader onderzocht. Echter, gezien de grote hoeveelheid verouderde traditionele huisvesting die aanwezig is op melkgeitenbedrijven, zal de omvang voor een groot deel van de locaties meerdere, dan wel alle aanwezige stalsystemen betreffen.

In het gebruikte web bvb bestand zijn 140 locaties aangemerkt als geitenhouderij. Hiervan hebben 120 bedrijven een omvang van (gezaamenlijk) meer dan 500 dieren in de Rav categorieën C1, C2 en C3, op deze locaties is de Omgevingsverordening van toepassing. Van deze locaties hebben er 40 locaties een vergunning van vóór 1-1-2009. Deze bedrijven moeten de traditionele huisvesting aanpassen naar de normen van de provincie (70% t/m 31-12-2023). Er zijn 80 bedrijven met meer dan 500 dieren (Rav codes C1, C2 + C3) en een vergunning verleend na 1-1-2009. Uit het web-bvb bestand datum 1-1-2009 blijkt dat op 10 van deze bedrijven op 1-1-2009 nog geen melkgeiten vergund waren. Op de overige 70 bedrijven waren op 1-1-2009 reeds melkgeiten vergund. Een gedeelte van deze bedrijven heeft na 1-1-2009 nog uitgebreid en mogelijk nieuwbouw gepleegd. Het is echter aannemelijk dat op deze locaties de opfokgeiten nog in de oudere stalsystemen gehouden worden, welke voor 1-1-2009 voor het eerst zijn vergund. Op grond hiervan is het aannemelijk te veronderstellen dat er op deze locaties stalaanpassingen gedaan moeten worden.

6 Varkenshouderijlocaties met RAV codes D1, D2 en D3

Gezien de reductie die wordt gevraagd en de reductiepercentages van de beschikbare technieken, is het nauwelijks mogelijk om gemiddeld op bedrijfsniveau aan de eisen van de verordening te voldoen, zonder in alle stalsystemen emissiereducerende technieken door te voeren. Inzet van een chemische luchtwasser met een ammoniakemissiereductie van 90 of 95% biedt slechts beperkt de mogelijkheid om andere stalsystemen traditioneel te laten. Daarnaast hebben deze wassers een lager rendement ten aanzien van geurreductie, waardoor toepassing van een combiwasser vaak noodzakelijk is, als het bedrijf gelijktijdig met de aanpassingen voor de IOV wil uitbreiden in het aantal dieren. Voor dit onderzoek is daarom uitgegaan van lid b, waarbij per stalstelsel aan de gestelde eisen moet worden voldaan.

Op grond van de Verordening is een varkensstalstelsel een verouderd stalstelsel als deze meer dan 15 jaar geleden voor het eerst is vergund (aangevraagd of verleend). Om te bepalen op hoeveel locaties stalaanpassingen nodig zijn, dient daarom bepaald te worden op hoeveel locaties stalstelsels aanwezig zijn die op 1-1-2024 meer dan 15 jaar geleden voor het eerst vergund zijn én nog niet zijn voorzien van een gecombineerde luchtwasser met 85% reductie.

6.1 Uitgangspunten

Om te bepalen welke stalstelsels op 1-1-2024 meer dan 15 jaar geleden voor het eerst zijn vergund en nog niet zijn voorzien van een gecombineerde luchtwasser met 85% reductie, zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Voor stallen ten behoeve van het houden van varkens, gold op grond van de Wet Ammoniak en Veehouderij reeds vanaf 1-1-2007 de verplichting om nieuwe stalstelsels van een emissiereducerende techniek te voorzien. Dit heeft tot gevolg, dat alle traditionele varkensstalstelsels vóór 2007 zijn gerealiseerd en op 1-1-2024 ouder zijn dan 15 jaar.
2. Op locaties waarvoor de vergunning is afgegeven voor 1-1-2009 (*1-1-2024 - 15 jaar*) zijn alle stalstelsels op 1-1-2024 langer dan 15 jaar geleden op de vergunning gekomen. Dit heeft tot gevolg, dat de stalstelsels op deze locaties, die nog niet voldoen aan de 85% eis, aangepast moeten worden.
3. Er zijn locaties waarvan nog niet alle stalstelsels voldoen aan de vereiste 85% emissiereductie, maar waar ook geen traditionele stalstelsels meer aanwezig zijn en de vergunning na 1-1-2009 is verleend. Op deze locaties is een combinatie van brongerichte stalstelsels, wasser met een reductie van 70% en wassers met een reductie van 85% of meer aanwezig.
 - a. Stalstelsels met brongerichte stalstelsels zijn veelal gerealiseerd tot 2008/2009. Er is aangenomen dat deze stalstelsels >15 jaar geleden zijn vergund dan wel gerealiseerd en aangepast moeten worden;
 - b. Stalstelsels voorzien van een luchtwasser met 70% reductie zijn veelal gerealiseerd in 2009/2010/2011¹³. Er was bij de invoering van de Provinciale Verordening Stikstof in 2010 sprake van overgangsrecht. Stalstelsels waarvan vóór 25 mei 2010 een vergunningsaanvraag was ingediend hoefden niet direct aan de 85% eis te voldoen. Deze stalstelsels zijn veelal gerealiseerd met een luchtwasser 70%, aangezien hiermee wel aan intern salderen voor Besluit Huisvesting kon worden

¹³ Gebaseerd op informatie van praktijkdeskundigen.

voldaan. Aangenomen is dat deze stalsystemen minder dan 15 jaar geleden zijn vergund en nog niet aangepast hoeven te worden¹⁴.

- i. Van locaties waarvan alle dierplaatsen zijn voorzien van een luchtwasser 70% wordt aangenomen dat zij in 2023 nog geen stalaanpassingen hoeven te doen.
4. Op locaties waar alleen traditionele varkensstalsystemen aanwezig zijn, zijn waarschijnlijk per uiterlijk 1-1-2020 geen varkens meer aanwezig. Het is aannemelijk dat hier de gedoogregeling van het Actieplan ammoniak (gedoogstoppers) van toepassing was. Deze locaties zijn in mindering gebracht op het aantal locaties waar stalaanpassingen gedaan moeten worden. Er wordt aangenomen dat circa 1/3 van de locaties waar geen varkens meer aanwezig zijn, in de periode mei 2019 en januari 2020 is gestopt. Van de overige locaties wordt aangenomen dat deze reeds voor mei 2019 zijn beëindigd¹⁵.
5. In 2020 is door Connecting Agri & Food¹⁶ ingeschat dat circa 45% van de varkenshouders tussen 2019 en 2024 zal stoppen vanwege onder andere de stalaanpassingen die nodig zijn om te kunnen voldoen aan de eisen uit de Verordening. In onderhavig onderzoek gaat het om locaties en niet om het aantal bedrijven. In de rapportage “Monitoringssysteem zijwaarts uitbreiden in de veehouderij” dat Connecting Agri & Food april 2020 heeft uitgebracht, is onderzocht in hoeverre er sprake is van zijwaarts uitbreiden. In dit onderzoek is geconcludeerd er in 2019 gemiddeld 1,2 locaties per ondernemer aanwezig waren. Dit betekent dat hoewel 45% van de ondernemers zal stoppen, het aantal locaties waar de varkenshouderij wordt beëindigd lager zal zijn. Daarom wordt het aantal locaties gecorrigeerd met factor 1,2.
6. Het aantal locaties waar aanpassingen gedaan zouden moeten worden, maar dit naar verwachting niet zullen doen, wordt gecorrigeerd voor het aantal locaties dat reeds is gestopt in de periode tussen mei 2019 en 1-1-2020.

Er is een kleine groep locaties waar toepassing van het gemiddeld op bedrijfsniveau voldoen tot gevolg kan hebben dat er geen stalaanpassingen gedaan hoeven te worden. Dit betreft de categorie bedrijven die alle stalsystemen hebben voorzien van een emissiearm stalsysteem en middels toepassing van dubbel groenlabel (combinatie brongericht en een luchtwasser) verdergaande reductie kunnen realiseren, waardoor mogelijk dierplaatsen voorzien van een brongericht stalsysteem niet aangepast hoeven te worden of volstaan kan worden met een kleine verlaging van het aantal dieren in deze stalsystemen.

6.2 Resultaten

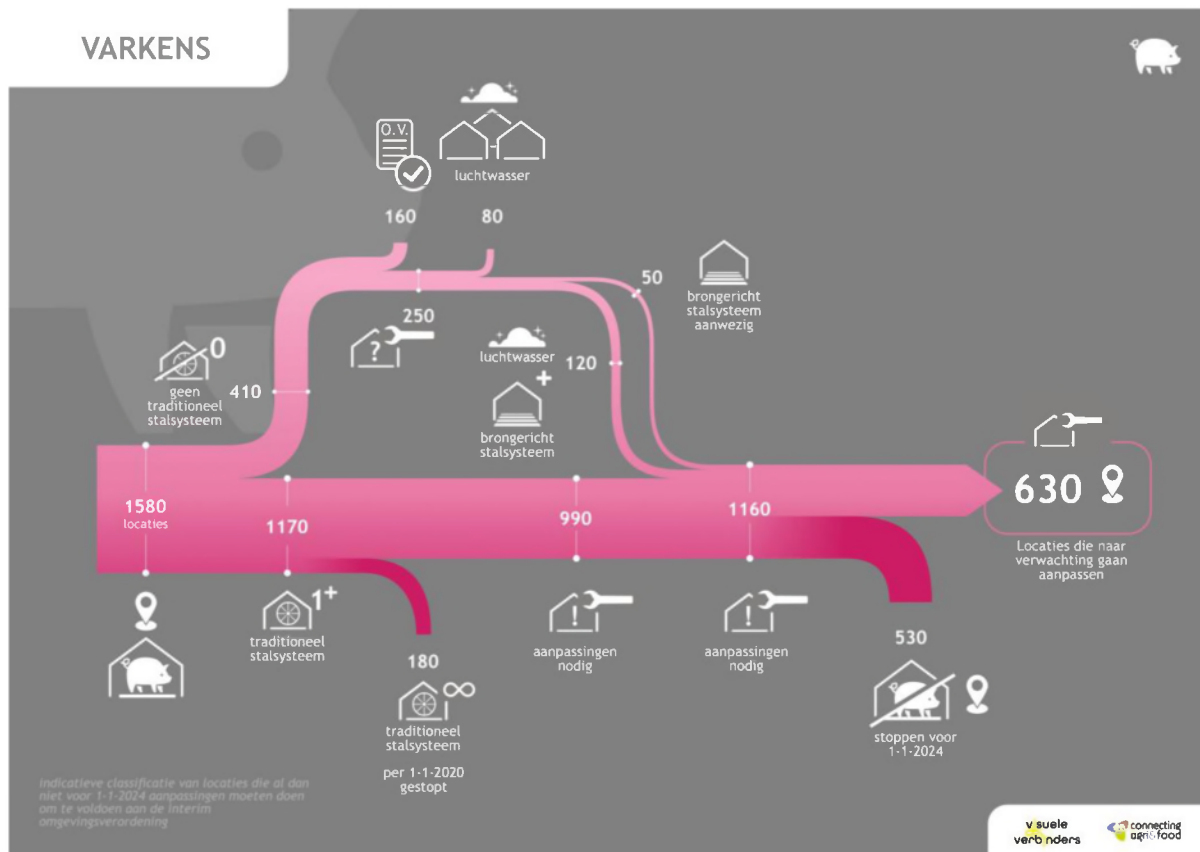
Op 1.160 van de 1.580 varkenshouderijlocaties, zullen naar verwachting stalaanpassingen nodig zijn. Er zijn 630 locaties waar naar verwachting ook stalaanpassingen gedaan zullen worden. De omvang van de stalaanpassingen zal per locatie verschillen en is niet per locatie nader onderzocht. Echter, gezien de grote hoeveelheid stallen die reeds zijn voorzien van een gecombineerde luchtwasser, zal

¹⁴ Deze stalsystemen zullen in 2025/2026 15 jaar worden en dan alsnog aangepast moeten worden naar 85%.

¹⁵ De locaties die voor mei 2019 zijn beëindigd, zijn niet meegenomen in de metelling van 2019, en daarmee ook niet in begrepen in het (in juli 2020 bepaalde) stopperspercentage. Het aantal locaties waar geen aanpassingen gedaan zullen worden, hoeft niet gecorrigeerd te worden voor het aantal locaties dat voor mei 2019 is beëindigd.

¹⁶ “Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassing van de Interim Omgevingsverordening op structuur en omvang van de veehouderij in Noord-Brabant”, van den Sanden e.a., Juli 2020

de omvang voor een groot deel van de locaties zich beperken tot één of enkele stallen. In de afbeelding (figuur 5) worden de resultaten overzichtelijk weergegeven.

Figuur 5 resultaten varkenshouderijlocaties met Rav codes D1, D2 en D4

In het gebruikte web bvb bestand zijn 1.580 locaties opgenomen die zijn gekwalificeerd als een varkenshouderijlocatie. Op 180 van deze locaties wordt volgens de vergunning alleen traditionele huisvesting toegepast, op deze locaties worden waarschijnlijk sinds 1-1-2020 geen varkens meer gehouden. Op 970 locaties is reeds één of meerdere stalsystemen voorzien van een emissiearm stalsysteem met een emissiereductie van $\geq 85\%$, dit betreft 61% van de locaties. Er zijn 160 locaties waarvan alle varkens reeds gehuisvest zijn in een stal met minimaal 85% emissiereductie, deze bedrijven voldoen hiermee al aan de OV. Uit het BVB blijkt ook dat 66% van het aantal varkens wordt gehouden in stalsystemen met een luchtwasser.

Er zijn 1.170 locaties die een vergunning hebben van voor 1-1-2009 en/of nog traditionele stalsystemen hebben. 410 locaties beschikken over een vergunning die minder dan 15 jaar geleden is verleend én die geen dieren in traditionele stalsystemen vergund hebben. Hiervan voldoen 160 locaties reeds aan de eisen uit de verordening. Er zijn dus nog 250 locaties die mogelijk aanpassingen moeten doen. Van deze locaties hebben er 80 alle stalsystemen voorzien van een wasser, 50 alleen brongerichte stalsystemen beschikbaar en 120 een combinatie van beiden.

7 Leghennen- en vleeskuikenslocaties met Rav codes E2 en E5

7.1 Leghennen (E2)

De emissiereductie eis voor leghennen in koloniehuisvesting blijft na 1-1-2024 ongewijzigd op 90%. De vereiste emissiereductie voor scharrel- en volièrehuisvesting gaat per 1-1-2024 omhoog van 78% naar respectievelijk 83% naar 85%. Voor leghennen zijn voldoende brongerichte stalsystemen beschikbaar die aan de gestelde normen voldoen. De noodzaak om een luchtwasser toe te passen, die voor pluimvee relatief duur en moeilijk inpasbaar is, is klein en zal hooguit worden toegepast om op bedrijfsniveau te kunnen voldoen. De meeste bedrijven zullen er voor kiezen om op dierplaatsniveau te gaan voldoen. Voor dit onderzoek is daarom uitgegaan van lid b, waarbij per stal aan de gestelde eisen moet worden voldaan.

Op grond van de Verordening is een pluimveestalsysteem een verouderde stalsysteem als het stalsysteem op 1-1-2024 meer dan 15 jaar geleden voor het eerst is vergund. Om te bepalen op hoeveel locaties stalaanpassingen nodig zijn, dient daarom bepaald te worden op hoeveel locaties stalsystemen aanwezig zijn die meer dan 15 jaar geleden voor het eerst vergund zijn én nog niet voldoen aan de norm.

7.1.1 Uitgangspunten leghennen

Om te bepalen welke stalsystemen op 1-1-2024 meer dan 15 jaar geleden voor het eerst zijn vergund en nog niet voldoen aan de norm van 85 resp. 90%, zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Voor stalsystemen ten behoeve van het houden van leghennen, gold op grond van de Wet Ammoniak en Veehouderij reeds vanaf 1-1-2007 de verplichting om nieuwe stalsystemen van een emissiereducerende techniek te voorzien. Dit heeft tot gevolg, dat alle traditionele pluimveestalsystemen vóór 2007 zijn gerealiseerd en op 1-1-2024 ouder zijn dan 15 jaar.
2. Op locaties waarvoor de vergunning is afgegeven voor 1-1-2009 (*1-1-2024 - 15 jaar*) zijn alle stalsystemen langer dan 15 jaar geleden op de vergunning gekomen. Dit heeft tot gevolg, dat de stalsystemen op deze locaties, die nog niet voldoen aan de eis, aangepast moeten worden.
3. Op grond van Besluit Huisvesting moesten IPPC bedrijven sinds 1-10-2007 en de overige bedrijven vanaf 1-1-2010 (middels intern salderen) op bedrijfsniveau worden voldaan aan de maximale emissie-eisen. Dit betekent dat locaties waar alleen traditionele stalsystemen vergund zijn, sinds 1-10-2007 dan wel 1-1-2010 niet meer in werking mogen zijn. De locaties met alleen traditionele stalsystemen zijn daarom aangemerkt als reeds gestopt.
4. In 2020 is door Connecting Agri & Food¹⁷ ingeschat dat circa 5% van de pluimveehouders voor 2024 zal stoppen vanwege de stalaanpassingen die nodig zijn om te kunnen voldoen aan de eisen uit de Verordening.

7.2 Vleeskuikens (E5)

Op basis van de emissiereductie eis die geldt tot en met 31-12-2023, is het voor vleeskuikenbedrijven mogelijk om gemiddeld op bedrijfsniveau aan de eisen te voldoen. Echter, per 1-1-2024 geldt een strengere norm, waarbij het zonder toepassing van een luchtwasser niet mogelijk is om gemiddeld op bedrijfsniveau te voldoen. Toepassing van een luchtwasser is voor pluimveebedrijven moeilijk inpasbaar en relatief duur, dit heeft als gevolg dat de meeste bedrijven

¹⁷ “Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassing van de Interim Omgevingsverordening op structuur en omvang van de veehouderij in Noord-Brabant”, van den Sanden e.a., Juli 2020

er voor zullen kiezen om op dierplaatsniveau te gaan voldoen. Voor dit onderzoek is daarom uitgegaan van lid b, waarbij per stal aan de gestelde eisen moet worden voldaan.

Op grond van de Verordening is een pluimveestal een verouderde stal als deze meer dan 15 jaar geleden voor het eerst is vergund. Om te bepalen op hoeveel locaties stalaanpassingen nodig zijn, dient daarom bepaald te worden op hoeveel locaties stalsystemen aanwezig zijn die op 1-1-2024 meer dan 15 jaar geleden voor het eerst vergund zijn én nog niet voldoen aan de norm van 82% reductie.

7.2.1 Uitgangspunten vleeskuikens

Om te bepalen welke stalsystemen meer dan 15 jaar geleden voor het eerst zijn vergund en nog niet voldoen aan de norm van 82% reductie, zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

1. Voor stalsystemen ten behoeve van het houden van vleeskuikens, gold op grond van de Wet Ammoniak en Veehouderij reeds vanaf 1-1-2007 de verplichting om nieuwe stalsystemen van een emissiereducerende techniek te voorzien. Dit heeft tot gevolg, dat alle traditionele pluimveestalsystemen vóór 2007 zijn gerealiseerd en op 1-1-2024 ouder zijn dan 15 jaar.
2. Op locaties waarvoor de vergunning is afgegeven voor 1-1-2009 (*1-1-2024 - 15 jaar*) zijn alle stalsystemen langer dan 15 jaar geleden op de vergunning gekomen. Dit heeft tot gevolg, dat de stalsystemen op deze locaties, die nog niet voldoen aan de 82% eis, aangepast moeten worden.
3. Op grond van Besluit Huisvesting moesten IPPC bedrijven sinds 1-10-2007 en de overige bedrijven vanaf 1-1-2010 (middels intern salderen) op bedrijfsniveau worden voldaan aan de maximale emissie-eisen. Dit betekent dat locaties waar alleen traditionele stalsystemen zijn vergund, sinds 1-1-2007 dan wel 1-1-2010 niet meer in werking mogen zijn. De locaties met alleen traditionele stalsystemen zijn daarom aangemerkt als reeds gestopt.
4. Het BWL nummer van het toegepaste stalsysteem is als volgt opgebouwd: “jaar van opname in de Rav” - “volgnummer binnen het jaar van opname” - “versienummer van de beschrijving”. Dit heeft tot gevolg dat stalsystemen voorzien van een BWL nummer vanaf 2009 en hoger, korter dan 15 jaar geleden voor het eerst zijn vergund en niet aangepast hoeven te worden.
5. In 2020 is door Connecting Agri & Food¹⁸ ingeschat dat circa 5% van de pluimveehouders voor 2024 zal stoppen vanwege de stalaanpassingen die nodig zijn om te kunnen voldoen aan de eisen uit de Verordening.

7.3 Resultaten

In de afbeelding (figuur 6) worden de resultaten overzichtelijk weergegeven.

¹⁸ “Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassing van de Interim Omgevingsverordening op structuur en omvang van de veehouderij in Noord-Brabant”, van den Sanden e.a., Juli 2020

Figuur 6 resultaten pluimveehouderij met Rav codes E2 en E5

Op 70 van de 150 locaties leghennenlocaties, zullen naar verwachting stalaanpassingen nodig zijn. Er zijn 60 locaties waar naar verwachting ook stalaanpassingen gedaan zullen worden. De omvang van de stalaanpassingen zal per locatie verschillen en is niet per locatie nader onderzocht. Echter, op die bedrijven waar volièrehuisvesting wordt toegepast, kan het stalsysteem relatief eenvoudig, door het verhogen van de beluchtingscapaciteit, worden aangepast zodat het voldoen aan de eisen van de Verordening.

Op 60 van de 190 vleeskuikenlocaties, zullen naar verwachting stalaanpassingen nodig zijn. Er zijn 50 locaties waar naar verwachting ook stalaanpassingen gedaan zullen worden. Op een gedeelte van deze locaties zal de emissiearme staltechniek feitelijk reeds aanwezig zijn, maar nog niet vergund.

7.3.1 Resultaten leghennen

In het gebruikte web bvb bestand zijn 150 locaties opgenomen die zijn gekwalificeerd als een leghennenhouderij met Rav code E2 (Rav code E1 is niet meegenomen in dit onderzoek). Er zijn 30 locaties waar nog traditionele huisvesting (E2.100 of E2.7) aanwezig is. Op 15 locaties is volgens de vergunning enkel niet emissiearme huisvesting (RAV codes E2.100 en E2.7) aanwezig, op deze locaties worden waarschijnlijk geen leghennen meer gehouden.

Er zijn 60 locaties vergund met in één of meer van de stalsystemen huisvesting die voldoet aan de normen van na 1-1-2024, hiervan voldoet op 20 locaties alle huisvesting aan de eisen van 1-1-2024. Er zijn 70 locaties aanwezig waarop alleen volièrehuisvesting is vergund. Niet alle volièrehuisvesting voldoet aan de eisen. Echter, veelal is deze met relatief eenvoudige aanpassingen (verhogen beluchtingscapaciteit) en beperkte investeringen aan te passen zodat er al wel aan de norm wordt

voldoen. Op 35 van deze locaties is volièrehuisvesting aanwezig die niet voldoet én al langer dan 15 jaar geleden is vergund. De overige 25 locaties is het volièresysteem korter dan 15 jaar geleden voor het eerst vergund en hoeven nog geen stalaanpassingen gedaan te worden.

7.3.2 Resultaten vleeskuikens

In het gebruikte web bvb bestand zijn 190 locaties opgenomen die zijn gekwalificeerd als een vleeskuikenhouderij met Rav code E5 (*E4 groot-ouderdieren van vleeskuikens zijn niet meegenomen in dit onderzoek*). Er zijn 45 locaties waarop op basis van de huidige eisen gemiddeld aan de eisen wordt voldaan, er zijn 6 locaties die gemiddeld voldoen aan de eisen die gelden vanaf 1-1-2024 tot en met 31-12-2027.

Er zijn 70 locaties waar nog één of meerdere traditionele stalsystemen aanwezig zijn. Deze stalsystemen zijn langer dan 15 jaar geleden voor het eerst vergund en zullen aangepast moeten worden. Er zijn 20 locaties waar enkel traditionele stalsystemen aanwezig zijn, er wordt aangenomen dat op deze locaties feitelijk geen vleeskuikens meer gehouden worden en er geen stalaanpassingen plaats zullen vinden.

Dit betekent dat er 120 locaties zijn waar alle stalsystemen reeds zijn voorzien van een emissiereducerende techniek. Op 80 locaties zijn stalsystemen aanwezig die voldoen aan de huidige eisen, maar niet meer voldoen op 1-1-2024. Er zijn 15 locaties waar één of meerdere stalsystemen aanwezig zijn die voldoen aan de emissie-eis van 1-1-2024. Van voorgenoemde 120 locaties, hebben 90 locaties alleen stalsystemen voorzien van een stalsysteem met BWL 2009 en hoger. Op deze locaties hoeven voor 1-1-2024 geen stalaanpassingen gedaan te worden. Echter deze stalsystemen kunnen wel in 2024/25/26 aangepast moeten worden. Er blijven vervolgens 30 locaties over waar stalsystemen aanwezig zijn met een Rav code van voor 2009, deze stalsystemen zijn mogelijk langer dan 15 jaar geleden voor het eerst op de vergunning gekomen. Er zijn 10 locaties waarvan deze stalsystemen (gedeeltelijk) ook op de vergunning d.d. 1-1-2009 aanwezig waren, deze stalsystemen zullen aangepast moeten worden.

8 Conclusie

Voor elk van de vijf onderzochte veehouderijsectoren, geldt een andere opgave ten aanzien van het vóór 31-12-2024 emissiearm(er) maken van verouderde stalsystemen. Uit dit onderzoek blijkt dat elke sector nog een opgave heeft, uiteenlopend van 31 tot 90% van de locaties die 1-1-2024 worden voortgezet.

Er kan onderscheid gemaakt worden in het aantal locaties waar, op basis van de verleende vergunning, stalaanpassingen gedaan moeten worden én het aantal locaties waarop daadwerkelijk stalaanpassingen gedaan zullen worden.

Zoals eerder becijferd, zijn de gestelde emissie-eisen en de daarvoor benodigde investeringen voor een aantal ondernemers een reden om het bedrijf (vervroegd) te beëindigen. Op deze locaties zouden op basis van de vergunning stalaanpassingen gedaan moeten worden, maar in plaats hiervan zullen de stalsystemen buiten gebruik worden gesteld. Er kan daarom onderscheid gemaakt worden in het aantal locaties waar, op basis van de verleende omgevingsvergunning, stalaanpassingen gedaan zouden moeten worden én het aantal locaties waarop ondernemers daadwerkelijk het voornemen hebben om stalaanpassingen door te voeren. Of dit voornemen vervolgens kan worden uitgevoerd hangt af van de financierbaarheid en het tijdig verkrijgen van de juiste vergunning.

Dat er stalaanpassingen gedaan moeten worden voor 2024, wil niet zeggen dat er op deze locaties de afgelopen jaren niet is geïnvesteerd in emissiereductie. Er is een substantiële groep bedrijven die al in één of meerdere stalsystemen heeft geïnvesteerd in emissiereductie. Dit betreft emissiereductie die destijds voldeed aan de wetgeving, of nu voldoet aan de eisen, maar lager is dan vanaf 1-1-2024 vereist op grond van de Verordening. Er zijn ook locaties met stalsystemen die al voldoen aan de eisen vanaf 1-1-2024, sommige gedeeltelijk en andere geheel. Ondanks dat bedrijven al hebben geïnvesteerd in emissiereductie, welke voldoet aan de eisen van de Verordening, zijn nog investeringen in emissiereductie in de andere stalsystemen nodig.

Met in acht neming van het aantal locaties waarvoor een vergunning is verleend, maar geen bedrijfsmatige dierhouderij plaats vindt en het aantal locaties dat naar verwachting beëindigd zal worden vóór 1-1-2024, staan ondernemers op naar verwachting om en nabij 2.210 locaties nog voor de opgave stalaanpassingen door te voeren.

Volgens het web bvb zijn er 6.360 locaties met een bedrijfstype binnen de vijf onderzochte diercategorieën. Het web bvb kent, met name bij melkveehouderijen, een verschil ten aanzien van locaties waar een vergunning actief is, maar geen bedrijfsmatige dierenhouderij activiteiten (meer) plaats vinden.. Er zijn 4.385 actieve locaties, op circa 50% van deze locaties moeten aanpassingen gedaan worden én zullen deze naar verwachting ook gedaan worden. Van het aantal locaties dat na 1-1-2024 naar verwachting zal worden voortgezet (het aantal locaties uit web bvb gecorrigeerd voor locaties zonder bedrijfsmatige veehouderij en stoppers) moet op 90% van de melkveehouderijen stalaanpassingen gedaan worden. Binnen de vleeskalverhouderij bedraagt dit percentage 55%, melkgeitenhouderij 74%, varkenshouderij 72%, leghennenhouderij 58% en vleeskuikenhouderij 31%.

Algemene contactgegevens:

Connecting Agri & Food BV
Oostwijk 5
Postbus 511
5400 AM Uden
info@connectingagriandfood.nl
www.connectingagriandfood.nl
Tel. 0413 33 68 00

Deze publicatie is in opdracht van:

Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

Foto's

Connecting Agri & Food BV

Vormgeving en realisatie

Connecting Agri & Food BV

Colofon

Disclaimer

De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op door Connecting Agri & Food BV betrouwbaar geachte gegevens en informatie, die op zorgvuldige wijze in onze analyses en prognoses zijn verwerkt. Noch Connecting Agri & Food, noch ingeschakelde derden kunnen aansprakelijk worden gesteld voor in deze publicatie eventuele aanwezige onjuistheden. De weergegeven opvattingen en prognoses houden niet meer in dan onze eigen visie en kunnen zonder nadere aankondiging worden gewijzigd.

© Connecting Agri & Food, 2021

Deze publicatie is alleen voor eigen gebruik. Het gebruik van tekstdelen en/of cijfers is slechts toegestaan indien de bron duidelijk vermeld wordt. Verveelvoudiging en/of openbaarmaking van deze publicatie is niet toegestaan, behalve indien hiervoor vooraf schriftelijke toestemming is verkregen van Connecting Agri & Food BV.